

بررسی جایگاه دانش روانشناسی محیطی بر معماری سالمندان

فرزانه میری^{۱*}، محمد مهدی غیایی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری،
ایران. farzanehmiri0@gmail.com

۲- استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری،
ایران. mahdi.ghiaee@gmail.com

چکیده

اصولاً مجموعه های سالمندان مفهومی است که در سال های اخیر در فرهنگ کشور ما مطرح شده است. قبلاً در نگرش های ارزشی و اجتماعی مردم ایران لزوم توجه به چنین مبحثی نبوده است. ظاهراً به دلیل ظهور شرایط جدید در تمامی زمینه های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی در چند دهه اخیر اجباراً باید برای حداقل بخشی از جمعیت سالمند ایران به فکر برنامه ریزی های مناسب به منظور ساخت فضاهای سکونتی، خدماتی، تفریحی و ورزشی ویژه بود. از مهمترین علل افزایش توجه به ساخت چنین مجموعه هایی می توان به سرعت رشد نسبی جمعیت سالمندان اشاره کرد. افزایش امید به زندگی و کاهش سطح باروری موجب بالا رفتن شمار سالمندان نسبت به جمعیت کل شده است. با توجه به تعاریف ارائه شده در مورد ساختار جمعیت کشورها گرایش ساخت جمعیتی ما در حال حاضر از جوان به بزرگسال و در آینده ای نه چندان دور، از بزرگسال به سالخورده خواهد بود. با نگرشی به این بررسی ها که بیانگر رشد روزافزون سالمندان است و از آنجایی که پدیده سالمندی در کلیه جنبه های زندگی بشری تحولات قابل ملاحظه ای بوجود می آورد لذا مقابله با چالش های این پدیده و استفاده از تدابیر مناسب جهت ارتقاء وضعیت جسمی، روحی و اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی سالمندان از اهمیت والایی برخوردار بوده و در دستور کار جوامع قرار دارد. از اینرو انجام برنامه ریزی های کوتاه مدت و دراز مدت برای این قشر از جامعه به امری حیاتی بدل می گردد.

لذا در این تحقیق سعی می شود ارتباط انسان در برهه ای از زندگی خود (سالمند) با محلی خاص که در آن قرار گرفته (خانه سالمندان) در راستای شناخت رابطه معماری با روان فرد و حد تأثیر آن بر فرد بررسی شود.

برای پیشبرد تحقیق و رسیدن به هدف مورد نظر از روش توصیفی- تحلیلی استفاده شده است که این روش شامل مطالعات کتابخانه ای و میدانی می باشد. از روش کتابخانه ای به همراه جداول و آمارها جهت دستیابی به مطالعات روانشناسی و جامعه شناسی سالمندان و وضعیت سالمندان در جوامع مختلف و اصول معیارهای طراحی و معماری برای سالمندان استفاده شده است. از مطالعات میدانی که شامل مصاحبه با سالمندان، صاحب نظران مسائل سالمندان، متخصصین و سایر افراد بوده به عنوان مکمل روش کتابخانه ای جهت دستیابی به توقعات و خواست های سالمندان به عنوان کاربران اصلی استفاده شده است.

واژه های کلیدی: خانه سالمندان، کیفیت زندگی، امید به زندگی، روانشناسی محیط.